

**Çameli Sempozyumu
Bildiriler Kitabı**

ISBN: 978-605-2055-81-6
Denizli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
Yayın No: 208

İmtiyaz Sahibi
*Denizli Büyükşehir Belediyesi Adına
Büyükşehir Belediye Başkanı
Osman Zolan*

Genel Koordinatörler
*Serhat Akbulut
Hüdaverdi Otaklı*

Baskı ve cilt
*KD Karton Dijital Matbaacılık
Kazım Karabekir Cd. Koyunlu Han Nu: 95/36 Ankara
Tel: 0 (312) 341 52 39
Sertifika Nu: 44423*

Birinci Baskı
Haziran 2023

Denizli ©

I. ÇAMELİ SEMPOZYUMU

Danışma Kurulu

Denizli Valisi Ali Fuat Atik
Denizli Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Zolan
Pamukkale Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ahmet Kutluhan
Çameli Kaymakamı Kübra Eroğlu
Çameli Belediye Başkanı Cengiz Arslan

Düzenleme Kurulu

Cengiz Arslan – Çameli Belediye Başkanı
Prof. Dr. Celal Şimşek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gamze Gököz Doğu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halim Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer Adak – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Özgü Hafızoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Aydın Yapar – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Bahadır Duman – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Celal Şimşek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Çiğdem Sabbağ – Adıyaman Üniversitesi
Prof. Dr. Ercan Haytoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ertan Özen – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Eyüp Başkale – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gamze Gököz Doğu – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Gürkan Semiz – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hacer Simay Karaalp Orhan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halil Kumsar – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Halim Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Kara – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin Ceylan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. İbrahim Türkçüer – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir Özkaya – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Koray Özcan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Çiçek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali Ünal – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Meder – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Özkul – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Metin Ak – Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Murat Özban – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Beyazıt – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Duran – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Muzaffer Adak – Pamukkale
Üniversitesi Prof. Dr. Oğuz Karadeniz – Pamukkale
Üniversitesi Prof. Dr. Oğuz Özbek – Pamukkale
Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Nuri Ağdağ – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Özgür Başkan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Özlem Sertkaya Doğan – İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Ramazan Gökçe – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Raşit Urhan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahattin Nas – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar Gökhan Şenol – Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan Erdoğan – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Velittin Kalınkara – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Yahya Tülek – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Zafer Durdu – Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Gökğöz – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Barış Semiz – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Engin Demiray – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Işık – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gizem Karakan Günaydın – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Gül Aktaş – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Habibe Kahvecioğlu Sarı – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Metin Armağan – Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan Uzun – Çankırı Karatekin Üniversitesi
Doç. Dr. Onur Ülker – Eskişehir Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan Donat – Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Sibel Çukurluoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Aykut Önder Sarıçiftçi – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Levent Taş – Pamukkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Özgü Hafızoğlu – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi
Öğr. Gör. Senem Tüfekçi – Pamukkale Üniversitesi

Sekretarya

Öğr. Gör. Recep Çakır – Pamukkale Üniversitesi
Ahmet Sadıç – Çameli Belediyesi
Serpil Uğur – Çameli Belediyesi

İçindekiler .....

ÇAMELİ'YE DEĞER KATANLAR <i>Cengiz Arslan</i>	17
ARKEOLOJİK YÖNDEN ÇAMELİ COĞRAFYASI ..... <i>Celal Şimşek</i>	45
RESMİ KAYITLARA GÖRE ÇAMELİ YÖRESİ TARİHİ ..... <i>Şevket Can</i>	89
XV. YÜZYILDAN GÜNÜMÜZE KARAMAN/ÇAMELİ İLE ÇEVRESİNİN SİYASİ, İDARİ VE SOSYO-EKONOMİK DURUMU ..... <i>Behset Karaca</i>	107
ÇAMELİ: TARİHİ, SOSYO-EKONOMİSİ VE AİLE YAPISI ..... <i>Neşide Yıldırım</i>	125
TEKE YÖRESİ, YÖRÜK/TÜRKMEN MÜZİĞİ VE ÇAMELİ YÖRESİNE AİT MASIT KIRIĞI İLE İLGİLİ BİR ALAN ÇALIŞMASI..... <i>Sabri Kuşkonmaz</i>	143
ÇAMELİ İLÇESİ MEZAR TAŞLARI HAKKINDA ÖN DEĞERLENDİRME..... <i>Mustafa Beyazıt, Meryem Canseven</i>	157
GELENEKSEL TÜRK MİMARİSİNİN ÖRNEKLERİ: ÇAMELİ EVLERİ..... <i>Kadir Özkaya, Taner Dizel</i>	185
DENİZLİ ÇAMELİ YÖRESİNDE BULUNAN TARİHİ CAMİLER VE SÜSLEMELERİ..... <i>Taner Dizel, Kadir Özkaya</i>	203
ÇAMELİ YÖRESİ SU DEĞİRMENLERİ..... <i>Şaban Kök</i>	219
KÜLTÜREL KALINTILAR ..... <i>Özcan Özçelik</i>	235
HAYRİ DEV..... <i>Özcan Özçelik</i>	269
HAYATİ İNANÇ ..... <i>Emrah Şimşek</i>	281
ÇAMELİ İLÇESİ ESKİ MEZARLIKLARI VE TAŞLARI ..... <i>Zeki Akakça</i>	285
ÇAMELİ YEMEK KÜLTÜRÜ..... <i>Nurten Çekal, Esradeniz Doğan, Nusret Ercan Şenlikçi</i>	295
ÇAMELİ'NİN COĞRAFİ İŞARETE ADAY GASTRONOMİK ÜRÜNLERİ..... <i>Nurten Çekal, Esradeniz Doğan, Hatice Aktürk</i>	307
KOOPERATİFLERİN KAYNAK BULMA SORUNU VE BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ ..... <i>Mehmet Varol, M. Ensar Yeşilyurt</i>	317

KÖYE DÖNÜŞ VE ORGANİK TARIM	323
<i>Mehmet Can</i>	
ÇAMELİ FASULYESİ	329
<i>Evren Atmaca, Ramazan Akın</i>	
ÇAMELİ'DE CEVİZCİLİK.....	335
<i>Ayşe Gün</i>	
DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNDE SERACILIK	345
<i>Güler Çimen, Şakir Çınar, Saffet Üge, Ali Yılmaz</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ SÜT SEKTÖRÜ	349
<i>Hakan Bolat</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ TURİZM POTANSİYELİ.....	355
<i>Serkan Bertan</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE TURİZM	361
<i>Ahmet Sağdıç</i>	
DENİZLİ - ÇAMELİ YÖRESİ AĞIZ ÖZELLİKLERİ.....	373
<i>Hacer Kuru</i>	
ÇAMELİ'DE YÜKSEK ÖĞRETİM: İLK YILLAR	393
<i>Muzaffer Adak</i>	
KIRSAL ALANDA KADIN SORUNLARI: DENİZLİ-ÇAMELİ İLÇESİ ÖRNEĞİ.....	403
<i>Gül Aktaş, Eylül Sebzeci</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE NÜFUSUN GELİŞİMİ VE DAĞILIMI.....	417
<i>İbrahim Gökburun</i>	
ÇAMELİ KİLİM DOKUMACILIĞININ KÜLTÜREL PERSPEKTİFİ.....	445
<i>Serkan Güzel, Burçin Karabolat, Gökçe Pınar Şenbakar, Gülce Ekin Köse, Meltem Salacak, Koray Ertuğ, Özhan Turan, Seher Özkaya, Pamukkale Üniversitesi, Çameli Belediyesi, Çameli Meslek Yüksekokulu, Çameli Halk Eğitim Merkezi</i>	
ÇAMELİ GELENEKSEL GİYİM KÜLTÜRÜ.....	457
<i>Nesrin Kacar</i>	
DENİZLİ ÇAMELİ HALI KİLİM DOKUMACILIĞI VE KÖK BOYACILIK	473
<i>Yurduşen Bacaksız</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNE KAYITLI 2018-2021 TARİHLERİNDE TANI ALMIŞ KANSER HASTALARININ SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: KESİTSEL RETROSPEKTİF BİR KOHORT ANALİZİ	481
<i>Gamze Gököz Doğu, Canan Karan</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNDE SÜRDÜRÜLEN KANSER TARAMA PROGRAMLARI.....	485
<i>Nurhan Meydan Acımiş, Erkan Barış</i>	
ULAŞTIRMA SİSTEMLERİNİN EKONOMİK KALKINMAYA ETKİLERİ: ÇAMELİ ÖRNEĞİ.....	491
<i>Halim Ceylan</i>	

MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	5
03 <i>Halil Kumsar</i>	
ÇAMELİ İLÇESİ'NİN JEOLJİK DEĞERLERİ VE JEOTURİZM POTANSİYELİ	5
11 <i>Arzu Gül, Mehmet Özkul</i>	
ÇAMELİ YÖRESİNİN DEPREMSELLİĞİ	5
27 <i>Fatma Figen Altunoğlu, Gülten Polat</i>	
KİBYRATİS BÖLGESİ (KABALİS BÖLGESİ) ARAŞTIRMALARINA YENİ KATKILAR: ÇAMELİ YENİMAR MAHALLESİ KURTARMA KAZISI	5
37 <i>Şeniz Yener, Dilek Bor, Şaban Kök</i>	
BATI TOROSLARDA ENDEMİK VE NADİR BİTKİLER AÇISINDAN ÖNEMLİ BİR ALAN: KARGIN YAYLASI (ÇAMELİ-DENİZLİ)	5
61 <i>Gürkan Semiz, Batıkan Günel, Rasim Çetiner</i>	
ÇAMELİ (DENİZLİ) VE ÇEVRESİNİN FLORASINA GENEL BİR BAKIŞ	5
69 <i>Hasan Yıldırım, Tuğkan Özdöl</i>	
ÇAM REÇİNELERİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU TEKNOLOJİK UYGULAMALARI	5
81 <i>Metin Ak</i>	
ÇAMELİ İLÇESİNİN ORNİTOFAUNASI (KUŞ ÇEŞİTLİLİĞİ)	5
89 <i>Raşit Urhan, Esat Kızılyaka, Mehmet Karaca</i>	
KANLIÇAY DERESİ (ÇAMELİ, DENİZLİ) ALABALIK ÇİFTLİKLERİ İÇİN ÖNEMLİ BİR BESİN KAYNAĞI: GAMMARUS SPP. (GAMMARİDAE LEACH, 1814)	5
97 <i>Gürçay Kıvanç Akyıldız, Esin Özdemir</i>	
DENİZLİ İLİ ÇAMELİ İLÇESİNDEKİ GÖKKUŞAĞI ALABALIĞI ÜRETİMİ YAPILAN İŞLETMELERDE KULLANILAN AKARSU KAYNAKLARININ BAZI FİZİKSEL VE KİMYASAL KALİTE ÖZELİKLERİNİN BELİRLENMESİ	6
03 <i>Cafer Bulut, Abidin Fidan, Mustafa Ergün, Mehmet Pazar, Nurhayat Dalkıran</i>	
HAVA KALİTESİ AÇISINDAN DENİZLİ'NİN KAZ DAĞLARI: ÇAMELİ	6

11

Cansu Duman, Selahattin Akşit

ÇAMELİ İLÇESİNDE YAPILAN KADASTRO ÇALIŞMALARI VE İLÇEYE ETKİLERİ

.....6

27

Ramazan Yoldaş Satılmış

ARAZİ TOPLULAŞTIRMASI ÇAMELİ ÖRNEĞİ

.....6

33

Erkan Şenyiğit

ÇAMELİ ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ TANITIM, FAALİYETLER ve HİZMETLERİ

.....6

41

Erol Güner

ÇAMELİ 'DE GÜREŞ VE ÇAMELİ' NİN GÜREŞÇİLERİ

.....6

53

Hakan Tekin, Ayhan Ergen

ÇAMELİ FOTOĞRAF SUNUMU

.....6

59

Velittin Kalıncara

ÇAMELİ İLÇESİNİN ORNİTOFAUNASI (KUŞ ÇEŞİTLİLİĞİ)

Raşit URHAN¹, Esat KIZILKAYA², Mehmet KARACA³

¹*Pamukkale Üniversitesi Kınıklı Yerleşkesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Zooloji Anabilim Dalı, 20070-Pamukkale, DENİZLİ*

²*Pamukkale Üniversitesi Kınıklı Yerleşkesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, 20070-Pamukkale, DENİZLİ*

³*Pamukkale Üniversitesi Çamlık Yerleşkesi, Denizli Teknik Bilimler MYO, Elektronik ve Otomasyon Bölümü, 20160-Pamukkale, DENİZLİ*

Özet

Bu çalışma 2017 ve 2018 yıllarında Çameli ilçesi sınırlarında farklı habitat ve yüksekliklerde her mevsim en az bir kere gözlem yapılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda 17 takımdan 40 familyaya ait 143 tür belirlenmiştir. Bu türlerden 58'i yerli, 35'i yaz göçmeni, 16'sı göçmeni ve 34'ü ise transit göçmendir. Ülkemizin kuş çeşitliliği göz önüne alındığında Türkiye'de gözlenen tüm kuş türlerinin %29 ve Denizli'de gözlenen tüm kuş türlerinin %47'si Çameli ilçesinde tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çameli, kuş, ornitofauna, Denizli, Türkiye.

Giriş

Günümüzde 10 bin civarında farklı türü olduğu kabul edilen kuşlar (Synider 2016), insanlık tarihinin başlangıcından bu yana, insanların ilgisini çeken hayvan grupları arasında çoğu zaman ilk sıralarda yer almıştır. Bunun kültürel bir yansıması olarak, sembollerde, sanatta, hikâyelerde ve efsanelerde sürekli olarak kullanılmıştır (Yiğit vd. 2008). Kuşlar ekolojik denge zinciri içinde çok önemli bir yere sahiptir. Omurgalı ve omurgasız zararlıları tüketerek zararlı kontrolü yapmaları, tohumları tüketerek bunların yayılmalarını sağlamaları, memeliler için parazit taşıyıcısı olan sümüklü böcekleri tüketmeleri sebebiyle memelileri korumaları, leş ve atıklarını tüketerek hastalıkların yayılmalarını önlemeleri, gübre sağlamaları, ekolojik sorunların tanımlanması ve önlem alınmasında biyoindikatör organizmalar olarak kullanılabilirleri ve

bunlar gibi birçok yararları sebebiyle kuşların doğa için önemleri büyüktür (Turan 1990, Şekercioğlu 2006). Türkiye pek çok habitat tipini ve iki ana göç yolunu bünyesinde barındırması sebebiyle kuşlar açısından oldukça önemli bir kara parçasıdır. Türkiye’de kuş türlerinin belirlenmesi için yapılmış pek çok çalışma olmasına karşı son çalışmalarda tür sayısı 493 olarak belirlenmiştir (www.trakus.org). Bunlardan 400 tanesi ülkemizde düzenli olarak görülürken 313 tanesi ise ülkemiz sınırları içerisinde üremektedir (Boyla vd. 2019).

Denizli ilinde geçmişten günümüze kuş türlerinin belirlenmesi için bazı ilçelerde ve çeşitli alanlarda yapılmış ornitofauna ve fauna çalışmaları bulunmaktadır. Yapılan çalışmalardan bazıları ve ilgili çalışmaların gerçekleştirildikleri alanlar Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Denizli ilinde kuşlara yönelik gerçekleştirilen çalışmalar.

Yazar	Yıl	Çalışma Alanı	Tür Sayısı
Dijksen ve Kasperek	1988	Acıgöl ve çevresi	202
Urhan ve diğ.	1999	Babadağ ilçesi	42
Urhan ve diğ.	2003	Acıpayam ilçesi	88
Aslan ve diğ.	2004	Hambat ovası ve çevresi	159
Urhan ve diğ.	2006	Çal ilçesi	86
Urhan ve diğ.	2007	Buldan ilçesi	84
Kahraman	2007	Acıgöl	176
Tepe	2011	Işıklı gölü ve çevresi	217
Tepe ve diğ.	2012	Kale ilçesi	112
Kızılkaya ve diğ	2013	Sarayköy ilçesi	162
Kızılkaya	2014	Adıgüzel ve Cindere Baraj Gölleri	149
Urhan ve diğ.	2014	Laodikya Antik Kenti	86

Ayrıca Afyonkarahisar – Denizli Akdağ Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Yönetim Ve Gelişme Planı (2012)’na göre bölgede 123 kuş türü tespit edilmiştir. Gökgöl ve Işıklı Gölleri Yönetim Planı (2011-2015 Yılları)’na göre bölgede 153 kuş türü tespit edilmiştir. Acıgöl Sulak Alan Yönetim Planı Projesi Sulak Alan Alt Havzaları Biyolojik Çeşitlilik Araştırma Alt Projesi

(2015)'ne göre bölgede 214 ve Buldan Yayla Gölü Sulak Alan Biyolojik Çeşitlilik Araştırması (2012)'na göre ise bölgede 158 kuş türü tespit edilmiştir. Bu çalışmalara baktığımızda Denizli ilinde bu güne kadar tespit edilmiş kuş türü sayısı 301 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılan araştırmalar sonucunda Çameli ilçesinde kuş çeşitliliğini belirlemeye yönelik düzenli bir çalışma olmadığı görülmüş ve bu çalışma ile bölgedeki kuş varlığını tespit etmek, Türkiye'deki kuş yayılımının belirlenmesine katkıda bulunmak ayrıca bölgede yapılacak ekoturizm ve kuş gözlemciliği faaliyetleri ile Denizli ve Çameli'nin hem ekonomik hem de kültürel açıdan fayda sağlaması amaçlanmıştır. Ayrıca Çameli ilçesinde gelecekte yapılacak olan çalışmalar için de bir kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Materyal ve Metot

Bu çalışma 2017 ve 2018 yıllarında her mevsim en az bir kere bölgeye gidilerek duyulan ve görülen tüm kuşların kaydedilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ölü bireyler, kuş yuvaları, kuş tüyleri, baykuş peletleri de incelenerek alanda yaşayan tüm kuş türlerinin tespit edilmesine çalışılmıştır.

Sayımlar sırasında rastgele sayım metodu kullanılmıştır. (Bibby vd. 1992). Rastgele sayım metodunda, arazi çalışmaları sırasında gözlemin o günkü şartlarına uygun yerlerde durularak gözlem ve incelemeler yapılmıştır. Gözlemlerimiz sırasında 10x42 dürbün ile 20-60x65 teleskop kullanılmış, kuş türlerinin tespiti için Heinzel vd. (1995) ve Swensson (2009) kuş rehber kitaplarından yararlanılmıştır. Ayrıca mümkün olan durumlarda Canon 7D+400 mm lens ve Nikon D300s+70-300 mm lens ile kuş türlerinin fotoğrafları çekilmiştir.

Bulgular

Çameli ilçesinde gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda 17 takımdan 40 familyaya ait 143 tür belirlenmiştir. Bu türlerden 58'i yerli, 35'i yaz göçmeni, 16'sı kış göçmeni ve 34'ü ise transit göçmendir. IUCN kriterlerine göre büyük orman kartalı (*Clanga clanga*) ve üveyik (*Streptopelia turtur*) VU (Vulnerable: hassas) ve çayır incirkuşu (*Anthus pratensis*) NT (Near Threatened: neredeyse tehdit altında) kategorisindedir. Alanda tespit edilen tüm kuş türleri için, türlerin dahil

oldukları takım ve familyalar, türlerin bilimsel isimlendirmeleri (Latince), türlerin Türkçe isimleri ve statüleri (Y: yerli, YG: yaz göçmeni, K: kış göçmeni, T: transit göçmen) Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Tespit Edilen Türlerin Listesi

No	Takım	Familiya	Latince	Türkçe	Statü
1	Suliformes	Phalacrocoracidae	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	K
2	Pelecaniformes	Ardeidae	<i>Ardea cinerea</i>	Gri Balıkçıl	K
3	Ciconiiformes	Ciconiidae	<i>Ciconia nigra</i>	Kara Leylek	YG
4	Ciconiiformes	Ciconiidae	<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	YG
5	Anseriformes	Anatidae	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	T
6	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Milvus migrans</i>	Kara Çaylak	T
7	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circaetus gallicus</i>	Yılan Kartalı	YG
8	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circus aeruginosus</i>	Saz Delicesi	T
9	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Circus cyaneus</i>	Gökçe Delice	T
10	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Accipiter gentilis</i>	Çakırkuşu	Y
11	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	Y
12	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Accipiter brevipes</i>	Yaz Atmacası	T
13	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Buteo buteo</i>	Şahin	K
14	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl Şahin	Y
15	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Clanga pomarina</i>	Küçük Orman Kartalı	T
16	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Clanga clanga</i>	Büyük Orman Kartalı	T
17	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Aquila chrysaetos</i>	Kaya Kartalı	Y
18	Accipitriformes	Accipitridae	<i>Hieraetus pennatus</i>	Küçük Kartal	T
19	Falconiformes	Falconidae	<i>Falco tinnunculus</i>	Kerkenez	Y
20	Falconiformes	Falconidae	<i>Falco columbarius</i>	Boz Doğan	K
21	Falconiformes	Falconidae	<i>Falco subbuteo</i>	Delice Doğan	T
22	Falconiformes	Falconidae	<i>Falco peregrinus</i>	Gök Doğan	Y
23	Galliformes	Phasianidae	<i>Alectoris chukar</i>	Kımalı Keklik	Y
24	Galliformes	Phasianidae	<i>Coturnix coturnix</i>	Bıldırcın	K
25	Gruiformes	Rallidae	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	T
26	Charadiiformes	Scolopacidae	<i>Scolopax rusticola</i>	Çulluk	K
27	Columbiformes	Columbidae	<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	Y
28	Columbiformes	Columbidae	<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı	Y
29	Columbiformes	Columbidae	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	Y
30	Columbiformes	Columbidae	<i>Streptopelia turtur</i>	Üveyik	YG
31	Cuculiformes	Cuculidae	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	T
32	Strigiformes	Tytonidae	<i>Tyto alba</i>	Peçeli Baykuş	Y
33	Strigiformes	Strigidae	<i>Otus scops</i>	İshakkuşu	YG
34	Strigiformes	Strigidae	<i>Bubo bubo</i>	Puhu	Y
35	Strigiformes	Strigidae	<i>Athene noctua</i>	Kukumav	Y
36	Strigiformes	Strigidae	<i>Strix aluco</i>	Alaca Baykuş	Y
37	Strigiformes	Strigidae	<i>Asio otus</i>	Kulaklı Orman Baykuşu	YG
38	Caprimulgiformes	Caprimulgidae	<i>Caprimulgus europaeus</i>	Çobanaldatan	YG
39	Caprimulgiformes	Apodidae	<i>Apus apus</i>	Ebabil	YG
40	Caprimulgiformes	Apodidae	<i>Apus pallidus</i>	Boz Ebabil	YG

41	Coraciiformes	Meropidae	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	T
42	Coraciiformes	Coraciidae	<i>Coracias garrulus</i>	Gökkuzgun	T
43	Bucerotiformes	Upupidae	<i>Upupa epops</i>	İbibik	YG
44	Piciformes	Picidae	<i>Jynx torquilla</i>	Boyunçeviren	T
45	Piciformes	Picidae	<i>Picus viridis</i>	Yeşil Ağaçkakan	Y
46	Piciformes	Picidae	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Alaca Ağaçkakan	Y
47	Piciformes	Picidae	<i>Dendrocopos medius</i>	Ortanca Ağaçkakan	Y
48	Piciformes	Picidae	<i>Dendrocopos minor</i>	Küçük Ağaçkakan	Y
49	Passeriformes	Alaudidae	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli Toygar	Y
50	Passeriformes	Alaudidae	<i>Lullula arborea</i>	Orman Toygarı	Y
51	Passeriformes	Alaudidae	<i>Alauda arvensis</i>	Tarlakuşu	Y
52	Passeriformes	Alaudidae	<i>Eremophila alpestris</i>	Kulaklı Toygar	Y
53	Passeriformes	Hirundinidae	<i>Hirundo rupestris</i>	Kaya Kırlangıcı	YG
54	Passeriformes	Hirundinidae	<i>Hirundo rustica</i>	Kır Kırlangıcı	YG
55	Passeriformes	Hirundinidae	<i>Hirundo daurica</i>	Kızıl Kırlangıç	YG
56	Passeriformes	Hirundinidae	<i>Delichon urbicum</i>	Ev Kırlangıcı	YG
57	Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus campestris</i>	Kır İncirkuşu	T
58	Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus trivialis</i>	Ağaç İncirkuşu	T
59	Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus pratensis</i>	Çayır İncirkuşu	T
60	Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus cervinus</i>	Kızıl Gerdanlı İncirkuş	T
61	Passeriformes	Motacillidae	<i>Anthus spinoletta</i>	Dağ İncirkuşu	K
62	Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla flava</i>	Sarı Kuyruksallayan	T
63	Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla cinerea</i>	Dağ Kuyruksallayanı	Y
64	Passeriformes	Motacillidae	<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	Y
65	Passeriformes	Cinclidae	<i>Cinclus cinclus</i>	Derekuşu	Y
66	Passeriformes	Troglodytidae	<i>Troglodytes troglodytes</i>	Çitkuşu	Y
67	Passeriformes	Prunellidae	<i>Prunella modularis</i>	Dağbülbulü	K
68	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Erythropygia galactotes</i>	Çalı Bülbülü	YG
69	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Erithacus rubecula</i>	Kızılgerdan	Y
70	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Luscinia luscinia</i>	Benekli Bülbül	T
71	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Bülbül	YG
72	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Kara Kızılkuyruk	K
73	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Kızılkuyruk	YG
74	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Saxicola torquata</i>	Taşkuşu	Y
75	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz Kuyrukkakan	YG
76	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Oenanthe oenanthe</i>	Kuyrukkakan	YG
77	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Oenanthe pleschanka</i>	Alaca Kuyrukkakan	YG
78	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Monticola saxatilis</i>	Taşkızılı	YG
79	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Monticola solitarius</i>	Gökardıç	YG
80	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Muscicapa striata</i>	Benekli Sinekkapan	YG
81	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Ficedula semitorquata</i>	Alaca Sinekkapan	T
82	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Ficedula albicollis</i>	Halkalı Sinekkapan	T
83	Passeriformes	Muscicapidae	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Kara Sinekkapan	T
84	Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus torquatus</i>	Boğmaklı Ardiç	K
85	Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	YG
86	Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardıcı	T
87	Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus philomelos</i>	Öter Ardiç	K
88	Passeriformes	Turdidae	<i>Turdus viscivorus</i>	Ökse Ardıcı	YG
89	Passeriformes	Sylviidae	<i>Hippolais pallida</i>	Ak Mukallit	YG

90	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia melanocephala</i>	Maskeli Ötleğen	K
91	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia rueppelli</i>	Kara Boğazlı Ötleğen	T
92	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia hortensis</i>	Ak Gözlü Ötleğen	T
93	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia nisoria</i>	Çizgili Ötleğen	YG
94	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia curruca</i>	Küçük Akgerdanlı Ötleğen	T
95	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia communis</i>	Ak Gerdanlı Ötleğen	T
96	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia borin</i>	Boz Ötleğen	T
97	Passeriformes	Sylviidae	<i>Sylvia atricapilla</i>	Kara Başlı Ötleğen	YG
98	Passeriformes	Sylviidae	<i>Phylloscopus bonelli</i>	Boz Çıvgın	T
99	Passeriformes	Sylviidae	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Orman Çıvgın	T
100	Passeriformes	Sylviidae	<i>Phylloscopus collybita</i>	Çıvgın	K
101	Passeriformes	Sylviidae	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğütbülbulü	T
102	Passeriformes	Reguliidae	<i>Regulus regulus</i>	Çalığışu	Y
103	Passeriformes	Reguliidae	<i>Regulus ignicapillus</i>	Sürmeli Çalığışu	K
104	Passeriformes	Aegithalidae	<i>Aegithalos caudatus</i>	Uzun Kuyruklu Baştankara	Y
105	Passeriformes	Paridae	<i>Parus ater</i>	Çam baştankarası	Y
106	Passeriformes	Paridae	<i>Parus caeruleus</i>	Mavi Baştankara	Y
107	Passeriformes	Paridae	<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	Y
108	Passeriformes	Sittidae	<i>Sitta krueperi</i>	Anadolu Sıvacısı	Y
109	Passeriformes	Sittidae	<i>Sitta europaea</i>	Sıvacı	Y
110	Passeriformes	Sittidae	<i>Sitta neumayer</i>	Kaya Sıvacısı	Y
111	Passeriformes	Certhiidae	<i>Certhia brachydactyla</i>	Bahçe Tırnaşıkkuşu	Y
112	Passeriformes	Oriolidae	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	T
113	Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius collurio</i>	Kızıl Sırtlı Örümcekuşu	YG
114	Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius minor</i>	Kara Alımlı Örümcekuşu	YG
115	Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius senator</i>	Kızıl Başlı Örümcekuşu	YG
116	Passeriformes	Laniidae	<i>Lanius nubicus</i>	Maskeli Örümcekuşu	Y
117	Passeriformes	Corvidae	<i>Garrulus glandarius</i>	Alakarga	Y
118	Passeriformes	Corvidae	<i>Pica pica</i>	Saksağan	Y
119	Passeriformes	Corvidae	<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Kırmızı Gagalı Dağkargası	Y
120	Passeriformes	Corvidae	<i>Corvus cornix</i>	Leş Kargası	Y
121	Passeriformes	Corvidae	<i>Corvus corax</i>	Kuzgun	Y
122	Passeriformes	Sturnidae	<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	Y
123	Passeriformes	Passeridae	<i>Passer domesticus</i>	Serçe	Y
124	Passeriformes	Passeridae	<i>Passer hispaniolensis</i>	Söğüt Serçesi	YG
125	Passeriformes	Passeridae	<i>Passer montanus</i>	Ağaç Serçesi	T
126	Passeriformes	Passeridae	<i>Petronia petronia</i>	Kaya Serçesi	Y
127	Passeriformes	Passeridae	<i>Montifringilla nivalis</i>	Kar Serçesi	Y
128	Passeriformes	Fringillidae	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	Y
129	Passeriformes	Fringillidae	<i>Fringilla montifringilla</i>	Dağ İspinozu	K
130	Passeriformes	Fringillidae	<i>Serinus pusillus</i>	Kara İskete	Y
131	Passeriformes	Fringillidae	<i>Serinus serinus</i>	Küçük İskete	Y
132	Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis chloris</i>	Florya	Y
133	Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Y
134	Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis spinus</i>	Karabaşlı İskete	K
135	Passeriformes	Fringillidae	<i>Carduelis cannabina</i>	Ketenkuşu	Y
136	Passeriformes	Fringillidae	<i>Loxia curvirostra</i>	Çaprazgaga	Y
137	Passeriformes	Fringillidae	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	Kocabaş	Y
138	Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza cirulus</i>	Bahçe Çintesi	Y

139	Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza cia</i>	Kaya Çintesi	Y
140	Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza hortulana</i>	Kirazkuşu	YG
141	Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza caesia</i>	Kızıl Kirazkuşu	YG
142	Passeriformes	Emberizidae	<i>Emberiza melanocephala</i>	Karabaşlı Çinte	YG
143	Passeriformes	Emberizidae	<i>Miliaria calandra</i>	Tarla Çintesi	Y
Y: Yerli YG: Yaz Göçmeni K: Kış Göçmeni T: Transit Göçmen					

Sonuç

Bu çalışmada kuş çeşitliliği daha önce düzenli olarak araştırılmamış olan Çameli ilçesinin kuşları sunulmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda 17 takımdan 40 familyaya ait 143 tür belirlenmiştir. Bu türlerden 58'i yerli, 35'i yaz göçmeni, 16'sı göçmeni ve 34'ü ise transit göçmandir. Ülkemizin kuş çeşitliliği göz önüne alındığında Türkiye'de gözlenen tüm kuş türlerinin %29 ve Denizli'de gözlenen tüm kuş türlerinin %47'si Çameli ilçesinde tespit edilmiştir. Bu çalışma alanda yapılan ilk düzenli ve uzun süreli ornitofauna tespit çalışması olması bakımından oldukça önemlidir. Çameli yöresi, iğne yapraklı ormanlar, yaprak döken ormanlar, meşelikler, tarım alanları, akarsular, irili ufaklı doğal ve yapay göller gibi çok çeşitli habitatları ve farklı yükseklikleri bünyesinde barındırması sebebi ile pek çok türe ev sahipliği yapmaktadır. Bu kuşların bir kısmı yörede kışlamakta, bir kısmı yaz ve kış göçmeni olarak bulunmaktadır. Göç zamanı ise pek çok geçit kuşuna rastlanmaktadır. Daha uzun süreli ve kapsamlı bir araştırma ile tespit edilen kuş türlerinin sayısının artacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın bölgede yapılacak olan kuş çalışmalarına bir altyapı oluşturacağı düşünülmektedir. Bölgenin doğal dokusuna yapılacak her türlü müdahalede bu çalışmanın dikkate alınması tavsiye edilmektedir.

Kaynaklar

Aslan, A., Kahraman,D., Urhan,R., Kaska, Y. ve Katılmış,Y. (2004) " Hambat Ovası ve Çevresinin Kuşları", I. Hambat (Han-Abat) Sempozyumu, Çardak-Bozkurt (Denizli), 06-09 Ekim,

Bibby, C., Jones, M., Marsden, S. (2000) *Keşif Gezisi Arazi Teknikleri, Kuş Araştırmaları*. Doğa Derneği Yayınları,116s.

Dijksen, L.J. and Kasperek, M. (1988) *The Birds of Lake Acı*. Max Kasperek Verlag, Heidelberg, 1-36

- Heinzel, H., Fitter, R., Parsiov, J. (1995) *Türkiye ve Avrupa'nın Kuşları*. DHKD, 384 s. İstanbul.
- Kızılkaya, E. (2014) "Adıgüzel ve Cindere baraj gölleri (Denizli)'nin Ornitofaunası", Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Biyoloji Anabilim dalı.
- Kızılkaya, E., Karaca, M., Urhan, R. (2013) "Investigations on Ornitofauna of Sarayköy District (Denizli/Turkey)" International Conference On Environmental Science And Technology 18-21 Haziran, Nevşehir
- Kızılkaya, E., Tepe, M., Karaca, M., Urhan, R. (2012) "Pamukkale Üniversitesi Kınıklı Kampüsü ve Çevresinin Ornitofaunası" 19. Ulusal Biyoloji Öğrenci Kongresi 9-13 Temmuz, İstanbul
- Kızılkaya, E., Urhan, R. ve Karaca, M. (2014) "Gökpınar Vali Recep Yazıcıoğlu Barajı'nın (Denizli) Kuş Faunası Üzerine Araştırmalar", 22. Ulusal Biyoloji Kongresi, Bildiri Özet Kitabı, Poster Sunumu, sayfa 1086
- Swensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2009) *Birds of Europe*, Second Edition, Princeton Field Guides, London.
- Tepe, M., Kızılkaya, E., Karaca, M., Katılmış, Y., Urhan, R. (2012) "Kale Yöresinin (Denizli) Kuşları" Kaledavaz Sempozyumu, Kale-Denizli, 02-03 Nisan
- Tepe, M., Urhan R. (2011) "Işıklı Gölü, Gökgöl ve Yakın Çevresinin Avifaunasına Ön Bakış" 2. Türkiye Sulakalanlar Kongresi, 22-24 Haziran, Kırşehir.
- Turan, N. (1990) *Türkiye'nin Av ve Yaban Hayvanları/Kuşlar*. OGM. Eğt. Dairesi Bşk. Yayın ve Tanıtma Şb. Müd. Mat., 274 s., Ankara.
- Synider, K., 2016. New study doubles the estimate of bird species in the world. American Museum of Natural History. www.amnh.org, New York.
- Şekercioğlu, Ç.H., 2006. Increasing awareness of avian ecological function. *Trends in Ecology and Evolution*, 21(8): 465-471.
- Urhan, R., Aslan, A., Katılmış, Y., Başkale, E., Kaska, Y. (2003) "Acıpayam ve Yakın Çevresinin Kuş ve Memeli Hayvanları" I. Acıpayam Sempozyumu, Denizli.
- Urhan, R., Doğaç, M., Zeytinlioğlu, A., Kaska, Y. (1999) "Babadağ İlçesinin (Denizli) Kuşları" I. Babadağ Sempozyumu, Denizli, 173-178.
- Urhan, R., Kahraman, D. (2007) "Buldan İlçesinin (Denizli) Kuşları" Buldan Sempozyumu, Denizli.
- Urhan, R., Kahraman, D., Aslan, A. (2010) "Bir Tuz Gölü Örneği Olarak Acıgöl (Denizli)'ün Kuş Varlığı, Problemleri ve Koruma Öncelikleri" 20. Ulusal Biyoloji Kongresi 21-25 Haziran, Denizli.

Urhan, R., Kahraman, D., Kaska, Y., Düşen, S., Katılmış, Y. (2006) “Çal Yöresinin Kuşları” Çal Sempozyumu, Denizli.

Yiğit, N., Saygılı, F., Çolak, E., Sözen, M., Karataş, A. (2008) *Ornitoloji “Kuş Bilimi” Ders Notları*, Ümit Ofset Matbaacılık, Ankara, 371 s.

Youtube Link: <https://www.youtube.com/watch?v=rWly2IDXtfc>